

Kutatási jelentés

A kutatási projekt pontosan a Covid évében indult, ami jelentős késedelmet okozott még úgy is, hogy egy évvel meghosszabbítottuk a futamidőt. A kutatás első évében az elsődleges feladat a mikro- kis és közepes méretű (mkkv) versenyképességi adatállomány bővítése, az adatok feldolgozása és a pénzügyi adatok hozzáillesztése volt. Ezeket a feladatokat teljesítettük. Az előzőkhez képest további hazai partnerek bevonására a COVID miatt nem került sor. Külföldi partnereink körét viszont tovább bővítettük, így a Nagyvárad Egyetem Közgazdaságtudományi Kara és a kolozsvári Babes-Bolyai Egyetem Közgazdaságtudományi Kara is csatlakozott a kutatáshoz. Nemzetközi adatállományunk Brazíliával, Mexikóval és Szerbiával bővült, így immár 10 országból összesen 1755 cégről vannak adataink. A hazai adatállomány 2016-2023 között 1755, a 2024-es további 714 céget tartalmaz. A nemzetközi adatállomány pedig 1712 mkkv-t tartalmaz: Bosznia és Hercegovina (134), Costa Rica (302), Csehország (132), Franciaország (132), Kolumbia (176), Indonézia (156), Magyarország (218), Mexikó (152), Spanyolország (171) és Szerbia (92) eseteiben.

2022-23-ban megújítottuk a kérdőívet, rövidítettük, hogy nagyjából 30 percbe beleférjen a lekérdezés. Megtartottuk mindazon kérdéseket, amelyek a versenyképességi index számításához szükségesek. Az Online jelenlét pillér változóihoz egy újabbat adtunk hozzá, amely saját fejlesztésű, adaptált szoftver alapján tudja azonosítani, hogy a cégek milyen web alapú szoftvert alkalmaznak. Az új kérdőív alapján került felmérésre az új magyar mkkv-kat tartalmazó 700-as erősségű minta, ami csak 2024. márciusában készült el. Ugyanakkor a partnerek között második körös lekérdezést még csak Costa Ricában tudtunk elvégezni.

A 2023 év kora nyári eseménye volt a kutatás keretén belül egy workshop rendezése, "Vállalkozástörténet és kisvállalati versenyképesség Magyarországon a rendszerváltástól napjainkig" címmel 2023. június 21-én Pécsen, a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán. A workshopon 17-en személyesen, négyen pedig online vettek részt. A workshop anyagából egy összefoglaló és egy leirat is készült.

A publikációk esetében – 9 magyar nyelvű és 6 angol nyelvű, impakt faktoros cikk szerepelt az ígéretek között, plusz egy könyv és egy PhD dolgozat. Ezeket a számokat - egy angol nyelvű impakt faktoros cikk kivételével - hoztuk, 5 impakt faktoros folyóiratcikk: Lafuente, E., Ács, Z. J., & Szerb, L.: Analysis of the digital platform economy around the world: A network DEA model for identifying policy priorities, Journal of Small Business Management D1-es cikk, és a Szerb, L., Horváth, K., Lukovszki, L., Hornyák, M., & Fehér, Zs.: The Role Of Entrepreneurship Ecosystems In Hungarian Urban Regions, International Journal of Sociology, Q1-es publikációk. A Füzér, K., Völgyi, B., Erát, D., & Szerb, L.: Global Digital Peripheries: The Social Capital Profile of Low-Adopter Countries, Social Inclusion tanulmány Q2-es, a Varga, Anna Róza ; Sipos, Norbert ; Rideg, András ; Lukovszki, Livia: The comparison of RBV-based competitiveness of Hungarian family-owned and non-family-owned SMEs; Competitiveness Review Q2-es, a Hideg, A., Szerb, L., & Varga, A. R.: The role of intellectual capital on innovation: Evidence from Hungarian SMEs., Tec Empresarial cikk pedig Q3-as publikációk.

Két angol nyelvű tanulmány van jelenleg is bírálat alatt áll: Kovács Balázs, Krabátné Fehér Zsófia, Szerb László: Regional competitiveness and development in the European Union regions: The role of firm level and institutional factors a Regional Studies, a Takács A., Szerb L. Rideg A. : The effect of competitiveness on the equity value of SMEs: evidence from a Central European country pedig a Journal of Competitiveness Q1-es lapban. Az angol nyelvű folyóiratpublikációk közül három is nem a kisvállalati versenyképesség, hanem más adatállomány adatait felhasználva került publikálásra. Sajnos a COVID miatti késlekedést csak ezen, már meglevő adatállományra építve tudtuk behozni.

Végül elkészült a Kisvállalati gazdaságtan és menedzsment könyv is az Akadémiai Kiadó gondozásában 2023-ban jelent meg Szerb László és Rideg András szerkesztésében. A 14 fejezetet tartalmazó könyv átfogó és kiegyensúlyozott képet ad a kisvállalatok jelentőségéről, gazdaságban betöltött szerepéről, versenyképességükről. Megjelennek benne a vállalati működés funkcionális területei – pénzügy, marketing, digitalizáció, erőforrás-menedzsment, stratégia - és ezek kisvállalati specialitásai a saját adatállomány alapján. A speciális témák között az innováció, a nemzetköziesedés, a vállalkozóvá válás és a családi vállalatok kerültek tárgyalásra.

A családi vállalkozási doktori dolgozata 2024. novemberében került védésre – ez szintén a vállalt kötelezettségek között szerepelt.

Jelentősnek mondható a konferenciárésztvételünk, az összesen 28 konferencián vettünk részt, 11 angol nyelvű, nemzetközi és 17 magyar nyelvű előadással. Ez több az előzetes vállalásnál, amikor 10-10 magyar és nemzetközi résztvételre vállaltunk.

A legfontosabb eredmények, előre haladások az egyes kutatási pontoknak és a publikációknak megfelelően a következőkben alakultak:

1. Kutatási pont a konfiguráció kutatásokról.

A konfiguráció-kutatások az egyre erősödő digitális forradalom trendjeinek megfelelően vizsgáltuk. Hornyák, Kruzslíc és Lányi (2023) azt vizsgálta meg, hogy miként járul hozzá az üzleti teljesítmény javításához a céges weboldalak működtetése és minősége. Ehhez a Kisvállalati Versenyképességi Index Web Index-en alapuló online jelenlét pillérét használták fel. A weboldalak rendszeres elemzése korai figyelmeztetést adhat a kis- és középvállalatok versenyképességében várható változásokra. A versenytársak weboldalainak folyamatos monitorozása hasznos összehasonlítási alap lehet a többi gazdálkodó számára is. Hornyák (2023) a Web Index két alindexe (Web szerkezet és Web kapcsolatok) mellé egy harmadik alindexet, a Web technológia alindexet építette hozzá, amely a web technológiák vállalati alkalmazását, adaptálását mutatja. A módszertanhoz saját fejlesztésű algoritmust használt, melynek eredményeit kiegészítette egy külső fél által működtetett szolgáltatás igénybevételével.

Lafuente és társai (2024) tanulmánya a digitális platformgazdaság minőségét értékeli globális szinten a data envelopment analysis alkalmazásával egy 116 országból álló mintán 2019-re vonatkozóan. Az alapvető megállapítások azt mutatják, hogy az országok platformgazdaságának konfigurációja nagyon heterogén, ami azt sugallja, hogy a szakpolitikák terén az általános politikáknál hatékonyabb eredményeket hozhatnának az egyedi különbségeket figyelembe vevő politikák. A digitális platformgazdaság erősítésére irányuló célzott intézkedések a főbb tényezők elemzése alapján olyan stratégia kidolgozását kívánja meg, amelynek célja a rendszer minőségi javítása.

A digitális átalakulások országos szintű hatásait, a társadalmi egyenlőtlenségeket vizsgálja Füzér és szerzőtársai (2023) tanulmánya, amely három különböző klaszterbe sorolt 76 ország globális összehasonlító elemzését nyújtja, a legalacsonyabb elfogadási rátával rendelkező közel 30 országra összpontosítva. A digitális megosztottság megközelítésének „hozzáférés, használat, eredmény” perspektíváján túlmutató empirikus elemzés a digitalizáció társadalmi beágyazottságával foglalkozik a társadalmi tőke három típusának keretében. A digitalizált és a digitalizáló országcsoportokkal ellentétben az alacsony alkalmazói arányú társadalmak társadalmi tőkeprofiljára vonatkozó megállapítások azt mutatják, hogy a társadalmi tőke áthidaló és összekötő dimenzióiban következetesen alacsony a helyzetük, valamint a kötő társadalmi tőke bizalmi és kapcsolati dimenzióiban erősek. Ezek az eredmények riasztó következményekkel járnak a digitális integrációra nézve az alacsonyan adaptálódó társadalmakban.

Szerb és társai (2022) tanulmánya a Regionális Vállalkozási és Fejlődési Index (REDI) módszertanát használva elemzi 22 magyarországi városi régió vállalkozói ökoszisztémáját (EE) Ezek a városi régiók statisztikailag a nagyvárosi agglomerációktól a kisebb, városi központokkal rendelkező regionális egységekig terjednek, amelyek a saját helyi gazdaságukat szervezik, és az EE-k szempontjából releváns valós gazdasági egységeket képviselnek. Más európai régiókkal összehasonlítva a magyar városi régiók rosszul teljesítenek a vállalkozói tevékenység terén. Budapest, a vezető magyar régió, a mintában szereplő 140 régió közül a 81. helyen áll, és más hasonlóan fejlett régiókhoz képest is elmarad. A Regionális Vállalkozási és Fejlődési Index alindexeit vizsgálva a magyar városi régiók viszonylag jól teljesítenek a vállalkozói attitűdök terén, míg a vállalkozói aspiráció alindex 19 városrégió esetében a leggyengébb komponens. Pillérszinten azonosítottuk az egyes régiók erősségeit és gyengeségeit. A helyi gyengeségek feltárása különösen fontos, mivel ezek korlátokként hatnak az EE-k működésére, és alapul szolgálnak a szakpolitikai beavatkozásokhoz. Míg a kockázatvállalás és a finanszírozás a leggyengébb pillérek a legtöbb régióban, a pillér összetevőinek kombinációi eltérőek, ami hangsúlyozza az esettől függő politikai beavatkozások létjogosultságát.

A kisvállalati adatállományra alapozott konfiguráció-kutatás eredményei a Szerb és Rideg (2023) könyv több fejezetében is megjelentek, ezek azonban a publikáltakhoz képest új eredményeket nem tartalmaznak.

2. Kutatási pont az intézményi tényezők és a versenyképesség kapcsolatának elemzése.

Az intézményi tényezők és a versenyképesség kapcsolatáról készült egy részletes kutatási jelentés, (Szerb és társai, 2021), majd egy Közgazdasági Szemle cikk (Szerb és társai 2023). Míg általában úgy vélik, hogy a területi versenyképesség alapja a vállalati (egyéni) szintű versenyképesség, a meglévő versenyképességi elméletek és empirikus kutatások jórészt az intézményi kontextusra összpontosítanak. A különböző irányzatok egymástól láthatóan elkülönülnek, az egyéni és az intézményi tényezők integrálása pedig szinte teljes mértékben hiányzik a szakirodalomból. A tanulmányban alkalmazott módszertan az egyéni vállalati kompetenciákat, valamint az intézményi és iparági tényezőket egyaránt magában foglalja, ezáltal alkalmas a kisvállalatok külső-belső működési környezetének komplex mérésére, valamint vállalatok és területi egységek értékelésére is. A versenyképességet városagglomerációs szinten mérjük, amelyet a területi különbségekből adódó eltérések vizsgálatára alkalmas, valós gazdasági térségnek tekintünk. Az intézményi és iparági változók kialakításánál a cégekre ható externális, agglomerációs tényezők 110 indikátorát használtunk fel, közülük számos saját fejlesztésű mutatót. A vállalati szintű adatokat a Kisvállalati Versenyképességi Index (KVI) módszertana alapján kalkuláltuk. A végső mintába 1283 kis- és középvállalat és 20 városagglomeráció került be. Míg az intézményi változók jól korrelálnak az agglomeráció fejlettségi szintjével, addig ilyen kapcsolat az egyéni tényezőkkel nincsen, ami azt jelenti, hogy a versenyképesség környezeti tényezői és az összesített vállalati egyéni kompetenciák nem feltétlenül mozognak azonos pályán. A Budapesti agglomeráció kivállalatainak gyenge egyéni teljesítményei azt sugallják, hogy ezek a cégek a kedvezőbb környezeti tényezőknek köszönhetően akár gyengébb kompetenciákkal is fent tudnak maradni.

Egy másik kutatási irány az egyéni és az intézményi tényezők kapcsolatának vizsgálatára a Komplex Regionális Versenyképességi Index (KRVI) kifejlesztése, amely az Európai Unió 151 NUTS2-es régiójának versenyképességét méri. (Krabatné Fehér 2023) A KRVI elsődleges célja, hogy magyarázza a gazdasági növekedés és fejlődés relatív különbségeit, olyan módon, hogy az egységes módszertan és benchmarking által összehasonlíthatóvá teszi a vállalati (ez esetben a KKV-szektor) és a régiók versenyképességét mind egyéni, mind intézményi szinten. A kalkulált KRVI pontszámok jól mutatják a régiók között fennálló jelentős különbségeket. A várakozásoknak megfelelően a fővárosok és a környező területek versenyképesebbek, mint a kevésbé fejlett vidéki régiók. Ezenkívül jóval erősebb

pozícióval rendelkeznek a nyugat- és észak-európai régiók, mint keleti és déli társaik. A KRVI erős elméleti megalapozottsággal rendelkezik, így az adatok elérhetőségének figyelembevételével, alkalmassá válhat vállalkozásosztónző eljárások, szakpolitikák kidolgozására és továbbfejlesztésével különböző intézkedések hatáselemzésére is.

A Kovács, Fehér és Szerb (2024) tanulmány tovább viszi a feni irányvonalat, és kimutatja, hogy az egyéni kisvállalati kompetenciák és az intézményi tényezők hatása eltérő a régiók fejlettségének függvényében. A kisvállalati versenyképességi kompetenciák csupán a magasan fejlett régiókban hatnak pozitívan a gazdasági növekedésre, hatásuk nem szignifikáns a kevésbé fejlett EU régiók esetében. A tanulmány jelenleg a Regional Studies (D1-es) lapban bírálat alatt van. Az eredményeket több konferencián is közzétették.

3. Kutatási pont: a pénzügyi mutatók elemzése.

Már régóta, a kisvállalati versenyképességi index első verziójának elkészültekor elkezdtek a pénzügyi mutatók és a versenyképesség vizsgálatát. Az eredmények meglehetősen bizonytalanok voltak és a jelenlegi vizsgálatok alapján is csupán részleges előre lépésről számolhatunk be. A Kiss Tibor -Rideg András -Szerb László-Fehér Zsófia: The efficiency of growth in the Hungarian small business sector: A Data Envelopment Analysis approach – tanulmányon két évig dolgoztunk, ugyanakkor az eredmények eltérő interpretálása miatt az utolsó évben két irányba mentünk, részben eltérő szerzői gárdával. A két újabb tanulmány azonban még mindig a munkaverzióknál járnak. Azonban megjelent egy módosított, magyar nyelvű verzió, Kiss és társai (2023) tanulmánya a kisvállalatok kompetenciái és a rövid távú pénzügyi hatékonyság közötti kapcsolatot és az inputkombinációk változatosságát vizsgálja. Az inputtényezőket a Kisvállalati Versenyképességi Index (KVI) tíz kompetenciapillére adja. Outputként két termelékenységi arányszámot alkalmazunk. A tíz kompetenciapillért főkomponenselemzéssel két markáns csoportra a termelési és a fogyasztóorientált kompetenciák csoportjára bontottuk. A Data Envelopment Analysis (DEA) elemzés módszerét alkalmazva azt találtuk, hogy a hatékony cégek versenyképessége rövid távon szignifikánsan alacsonyabban bizonyult a nem hatékony cégekénél, ami a kompetenciák fejlesztésének csökkenő marginális hatékonyságának tételét erősíti. Látható az is, hogy a vizsgált szektorokban nem alakult ki a kompetenciák egy vagy néhány domináns konfigurációja, ami azt mutatja, hogy a kisvállalatok nem igazán tanulnak egymástól.

A vállalati érték és a versenyképességi kompetenciák kapcsolatát vizsgálja Takács és társai (2024) tanulmánya, amely jelenleg a Journal of Competitiveness lapban bírálat alatt áll. Bár az üzleti értékelési módszerek keretet kínálnak a vállalkozások pénzügyi adatokon alapuló értékeléséhez, nem foglalkoznak azzal, hogyan növelhető a vállalkozás saját tőkeértéke. Ezzel szemben a vállalkozások versenyképességével kapcsolatos kutatások inkább a kompetenciák javítására összpontosítanak, azonban ezek hatása a vállalkozások értékére továbbra is kevésbé vizsgált. E két kutatási irányvonal integrálásával ez a tanulmány a Globális Versenyképességi Projekt keretében kifejlesztett egyedi versenyképességi mérőszámot és a hozzá tartozó 1023 magyar kkv pénzügyi adatállományát használja fel a versenyképesség és tíz alkotóelemének a saját tőke értékére gyakorolt hatásának vizsgálatára. A versenyképesség és az érték között figyelemre méltó pozitív korrelációt találunk, még akkor is, ha a vállalat méretét, iparágát és régióját kontrolláljuk. A hatás a szolgáltatási és a kiskereskedelmi szektorban markánsabb, mint a feldolgozóiparban. A versenyképesség összetevőjeként meghatározott tíz kompetencia közül a nemzetközi piacok, a döntéshozatal, a belföldi piac és az online jelenlét bizonyult a részvényérték legfontosabb meghatározó tényezőjének.

4. kutatási pont: A nemzetköziesedés és a versenyképesség kapcsolatának vizsgálata – helyett a versenyképesség és az innováció vizsgálata

A nemzetköziesedés témájában csak a Szerb és Rideg (2023) könyv egy fejezetét tudjuk felmutatni. A publikációkhoz szükség lett volna az új adatállományra, azonban ez csak 2024 elején állt rendelkezésre. Ehelyett felerősítettük az innovációs kutatásokat, amelyekből több tanulmányt is publikáltunk. Rideg és társai (2022) tanulmánya a termék- vagy szolgáltatásinnováció erőforrás-alapú modelljének megalkotására építve vizsgálja magyar mikro-, kis- és középvállalati szektorban az innovációt lehetővé tevő vállalati erőforrások és képességek, valamint a vállalati innovációs aktivitás hatását a tényleges termék- vagy szolgáltatásinnovációs teljesítményre. Az eredmények azt mutatják, hogy az innovációt megalapozó közvetett tényezők közül a gazdasági és innovációs együttműködések száma, valamint a pénzügyi kimutatások/indikátorok alkalmazása gyakorolnak pozitív hatást a termék- vagy szolgáltatásinnováció eredményességére. A közvetlen innovációs aktivitások esetében szintén két tényező, a termékújításokkal foglalkozó kutatás-fejlesztési tevékenység, valamint a technológia újdonsága és a technológiai újításokkal összefüggő kutatás-fejlesztési tevékenység hat pozitívan a termék- vagy szolgáltatásinnováció eredményességére. A kutatás újdonságát egyrészt a mikro-, kis- és középvállalati termék- vagy szolgáltatásinnováció erőforrás-alapú modelljének megalkotása adja, másrészt újabb empirikus eredményekkel szolgál az innováció gyakorlatáról. Emellett az összefüggések gyakorlati szempontból is jelentősek a mikro-, kis- és középvállalati fejlesztés vagy menedzsment területén.

A Rideg és társai (2023) tanulmánya az intellektuális tőke és az innováció kapcsolatát vizsgálja a magyar kisvállalatok esetében. A logisztikus regressziók eredményei szignifikánsan pozitív hatást mutatnak a strukturális tőkének és a kapcsolati tőkének az innovációra gyakorolt hatását, míg a humán tőke hatása nem szignifikáns. Az eredmények azt mutatják, hogy a vállalkozók számára fontos az intellektuális tőke megerősítése a kkv-k innovációjának növelése érdekében. A tanulmány az innováció esetében különbséget tesz a kutatás-fejlesztéssel támogatott STI és a gyakorlatból, használatból, interakciókból származó, K+F forrást nem igénylő DUI jellegű innovációk között. A DUI innováció teljesen más szakpolitikai támogatási rendszert igényel, mivel a közvetlen innovációs finanszírozás helyett, amely gyakran a fizikai erőforrásokra vonatkozik, az emberi erőforrásokat ismeri el a vállalkozások megújításának legfontosabb elemeként. Az eredmények rámutatnak arra, hogy a vállalkozók számára fontos az intellektuális tőke megerősítése a kkv-k innovációs képességének növelése érdekében, és tanácsot adnak a politikai döntéshozóknak, hogyan mozgósíthatók a támogatási rendszerek az alacsony egyéni, de magas kollektív innovációs potenciállal rendelkező kkv-k megújítása érdekében. A tanulmány újdonsága a nagyvállalatok és az induló vállalkozások vizsgálata helyett az intellektuális tőke összetevői és az innováció közötti összefüggések elemzésén alapul az érett magyar kkv-k kontextusában.

5. kutatási pont: a családi vállalatok kutatása

A családi vállalatok témájában a publikációk elsősorban az utolsó évben jelentek meg. Sok elutasítás és számos revízió után a Competitiveness Review lapban végül megjelent a magyar családi és nem családi vállalatok közti különbségeket elemző tanulmány és sikeresen megvédésre került a PhD dolgozat is.

Rideg és társai (2023) a Globális Versenyképességi Projektje 372 magyar családi mikro-, kis- és középvállalatot tartalmazó adatállományán elemzi a vállalati teljesítmény és a versenyképesség komponenseinek főbb jellemzőit nem hierarchikus(K-közepű) klaszterelemzés segítségével. Az alkalmazott versenyképességmegközelítés a Chikán–Czakó-féle vállalat versenyképesség fogalom meghatározására, a Barney-féle erőforrás-alapú elméletre és a Miller-féle konfigurációs elméletre

épít, a vállalati teljesítmény mérése pedig az eszközarányos megtérülés (ROA) segítségével történt. A három klaszterképző változó (ROA, foglalkoztatotti létszám, cégkor) szerint négy klaszter létrehozatala bizonyult relevánsnak: a „középkorú hatékonyak”, a „kiforrott középszerűek”, az „érett közép vállalatok” és az „összpontosító fiatalok”. Az eredmények a magyar családi mikro-, kis- és közép vállalati mintán azt igazolják, hogy a versenyképességet meghatározó tényezők köre a cégkor és a vállalati életciklus szerint jelentős mértékben eltérhet, ahogyan arra már más tanulmányok is felhívták a figyelmet. Az eredmények hozzájárulnak ahhoz, hogy az erőforrások és képességek erősségeit és gyengeségeit, valamint a vállalati teljesítmény korszecifikus összetevőinek hatásmechanizmusait elméleti és gyakorlati oldalról is megértsük, ezzel segítve az eredményes gazdaságpolitika kialakítását.

Kövi-Varga és Hornyák (2024) tanulmánya a magyar családi kisvállalatok online jelenlétét vizsgálata, hogy a magasabb szintű, összetettebb online jelenlét befolyással van-e a családi vállalatok versenyképességének alakulására. A saját webhellyel, illetve közösségi média profillal rendelkező családi kisvállalatok versenyképesebbek azon társaiknál, amelyek nem élnek az online lehetőségek eszköztárával. A kutatáshoz 738 magyar KKV adatait elemezték, ezen belül az adatállomány 505 Magyarországon működő családi kisvállalat online jelenlétére vonatkozó adatait tartalmazza. A családi jelleg megállapításához cégkapcsolati háló elemzésre volt szükség, melyet az OPTEN adatbázis segítségével végeztek el. Az elemzéshez varianciaanalízist, valamint a WebIndex módszertanát alkalmazták. A felmérésben résztvevő vállalatok csupán kevesebb, mint fele van jelen valamely közösségi média platformon, 25%-uk pedig semmilyen vagy csak nagyon kezdetleges online jelenléttel rendelkezik. Mindezek mellett azt látható, hogy a családi kisvállalatok érettsége pozitív kapcsolatban van a versenyképességük alakulásával. Kiemelendő, hogy a hazai családi vállalatok esetében nem készült hasonló vizsgálat. A kisvállalatok magasabb online jelenléti érettség kategóriába lépése a versenyképesség javulását és annak minden dimenziójának javulását is magával hozza. Érdemes a családi kisvállalatokat is az online megjelenés irányába terelni egyes iparágakban, fontos megértetni a vezetőkkel ennek fontosságát, valamint ösztönözni őket a vállalati weboldal létrehozására vagy legalább a közösségi média adta lehetőségek hatékonyabb használatára.

A Varga és társai (2024) tanulmányának a célja, hogy feltárja a magyar családi vállalkozások (FOB) és a nem családi vállalkozások (NFOB) közötti különbségeket a kkv-k versenyképességének és pénzügyi teljesítményének elemei tekintetében. A tanulmány a GCP átfogó, többdimenziós versenyképességi mérését használja, amely az erőforrás-alapú szemléletre (RBV) és a konfigurációelméletre épül. A pénzügyi teljesítményt két összetett mutatóval ragadták meg: rövid távú és hosszú távú pénzügyi teljesítmény (LTFP). A FOB-k és az NFOB-k közötti összehasonlító elemzést bináris logisztikus regresszióval végezték. Az eredmények azt mutatják, hogy a FOB-ok hajlamosabbak a helyi rés piacokra összpontosítani, amelyek nagyobb élettartammal és LTFP-vel rendelkeznek, mint az NFOB-ok. A FOB-k azonban alacsonyabb innovációs intenzitással és kevésbé szervezett adminisztratív eljárásokkal rendelkeznek. A legellentmondásosabb megállapítás, hogy a FOB-ok magasabb LTFP-je lényegesen alacsonyabb versenyképességgel jár együtt, mint az NFOB-ok esetében. Ez a tanulmány túlmutat más GCP-tanulmányokon azzal, hogy a vizsgált változók között összetett pénzügyi teljesítménymutatókat is tartalmaz. A teljesítményt előidéző (erőforrások és képességek) és a teljesítményt reprezentáló (pénzügyi teljesítmény) változók kombinációja jobb megértést biztosít a tőzsdén nem jegyzett kkv-król a családi tulajdon szempontjából. Az eredmények segítik a tudományos életet az RBV-versenyképesség, a tőzsdén nem jegyzett kkv-k vezetési és pénzügyi szakirodalmának gazdagításában, valamint a politikai döntéshozókat a vállalkozásfejlesztési és támogatási rendszerek kialakításában. Emellett megmutatják a jövőbeli vállalkozóknak a családi tulajdon hatását a vállalkozói sikerre.

Irodalom

Füzér, K., Völgyi, B., Erát, D., & Szerb, L. (2023) *Global Digital Peripheries: The Social Capital Profile of Low-Adopter Countries*, *Social Inclusion*, 11(3), 225-238.,

Hornýák Miklós: *Digitális jelenlét vizsgálata a hazai kis- és középvállalatoknál – a Web Index megújítása*, OGIK'2023 Országos Gazdaságinformatikai Konferencia, 2023

Hornýák, M. Kruzslicz, F. Lányi, B. (2023) *A kis- és középvállalatok digitális transzformációja – az online jelenlét és a versenyképesség összefüggései*, *KÖZGAZDASÁGI SZEMLE*, 70 (5). pp. 517-543.,

Kiss, T., Szerb, L., Fehér Zs., Rideg, A (2023) *A hatékonyság és a vállalati kompetenciák kapcsolatának vizsgálata a magyar kisvállalatoknál DEA módszer segítségével*, *SZIGMA Matematikai-közgazdasági folyóirat*, 54(2), 83-104., 2023

Kovács B., Krabatné Fehér Zs., Szerb L. (2024) *Regional competitiveness and development in the European Union regions: The role of firm level and institutional factors*, Submitted to *Competitiveness Research*

Kövi-Varga A. R.; Hornýák M. (2024): *A magyar családi kisvállalatok online érettségének vizsgálata a versenyképesség tükrében*, *MARKETING ÉS MENEDZSMENT* 58 : 1 pp. 25-34.

Krabatné Fehér, Zs. (2023) *A versenyképesség egyéni és intézményi tényezőinek szerepe az Európai Unió régióiban*, *TÉR ÉS TÁRSADALOM*, 37(2), 3-35., 2023

Lafuente, E., Ács, Z. J., & Szerb, L. (2024) *Analysis of the digital platform economy around the world: A network DEA model for identifying policy priorities*, *Journal of Small Business Management*, 62(2), 847-891., 2024

Rideg, A., Sipos, N., Lukovszki, L., & Varga, A. R. (2023). *A magyar családi mikro-, kis-és középvállalatok erőforrás-és képességkonfigurációi. Közgazdasági Szemle*, 70(12), 1389-1413.

Rideg, A., Szerb, L., Varga, A. R. (2023) *The role of intellectual capital in innovation: Empirical evidence from the Hungarian SME sector*, *TEC Empresarial* 2023, vol. 17, no. 2, pp. 1 - 19,

Rideg A., Sipos N., Lukovszki L. (2022) *A kisvállalati termék- vagy szolgáltatásinnováció erőforrás-alapú megközelítése*, *KÖZGAZDASÁGI SZEMLE* 69 : 7-8 pp. 929-961,

Szerb, L., Hornýák, M., Krabatné Fehér, Z., & Rideg, A. (2023). *Magyarországi városrégiók versenyképességének mérése és elemzése. Közgazdasági Szemle*, 70(2), 119-148.

Szerb, L., Horváth, K., Lukovszki, L., Hornýák, M., Fehér, Zs. (2022) *The Role Of Entrepreneurship Ecosystems In Hungarian Urban Regions*, *International Journal of Sociology*, 52(5), 334-351, 2022

Szerb L., Rideg A. (szerk.) (2023) *Kisvállalati gazdaságtan és menedzsment* Akadémiai Kiadó, Budapest

Szerb László, Rideg András, Márkus Gábor, Hornýák Miklós, Schmuck Roland, Bedőházi Zita Rozália, Krabatné Fehér Zsófia (2021) *Magyarországi városagglomerációk versenyképesség-mérése és elemzése a Kompetencia és Intézményi Versenyképességi Index alapján.*, Pécs: PTE-KTK Regionális Innováció- és Vállalkozáskutatói Központ,

Takács A., Szerb L. Rideg A. (2024) *The effect of competitiveness on the equity value of SMEs: evidence from a Central European country*, Submitted to *Journal of Competitiveness*

Varga, A. R., Sipos, N., Rideg, A., & Lukovszki, L. (2024). The comparison of RBV-based competitiveness of Hungarian family-owned and non-family-owned SMEs. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, 34(7), 1-24.